

Kľúčové faktory návratu

Transformácia hornej Nitry očami mladých

Mária Balková & Jana Magdolenová
Foto Vanda Mesiariková

PRIESKUM | Apríl 2022

Na aktívnej snahe zatraktívniť región hornej Nitry sa v procese jej transformácie zúčastňuje okrem už dlhodobu produktívneho obyvateľstva aj skupina, ktorá produktívna čoskoro bude alebo začína byť. Dokonca ak hovoríme o produktivite ideí a vízií, sú veľakrát z obyvateľstva najproduktívnejší. Do transformácie regiónu, kam by sa chceli raz vrátiť, sa zapájajú mladí ľudia.

Kde sa zamestnám, keď zavrú bane? Ako budeme kúriť? Prvé otázky, ktoré idú na jazyk v rámci procesu transformácie hornej Nitry. Príliš dlho sme sa uspokojovali s faktom, že sme uhoľný región a že banský priemysel je naším hnacím motorom. Súčasná situácia by pre nás mala byť dostatočne veľkou príučkou na to, aby sme rovnaké chyby neopakovali. Krátkodobé hrozby najzákladnejších potrieb nás nútia pozeráť sa na to, čo môže byť už zajtra. Keďže transformácia ale nie je proces na pár mesiacov a múdre je pozeráť sa ďalej ako za prvý roh, musíme sa pýtať znova a možno trochu pateticky, no predsa. Kto tu po nás zostane?

Obyvateľstvo Prievidze a prilahlých miest a obcí starne. Podľa štúdie SAV dosiahne tretina obyvateľov Prievidze dôchodkový vek a v najbližších 20 rokoch sa bude situácia zhoršovať [1]. Mladí údajne nevidia región ako atraktívny a radšej volia prácu vo väčších mestách Slovenska či v zahraničí. Určite nájdete aj vo svojom okolí pár príkladov alebo ste sami jedným z nich. Čo by vás ale presvedčilo zostať alebo sa vrátiť?

Mária Balková a Jana Magdolenová sa túto otázku opýtali niekoľkých respondentov z cieľovej skupiny „našich mladých migrantov“, ktorí pochádzajú z Prievidze, no študujú a žijú mimo regiónu. Výsledky prezentovali aj pred zástupcami Európskej komisie (DG Regio) na marcovom stretnutí v Prievidzi. Podľa ich odpovedí nás možno nečaká až tak ponurá budúcnosť. Čo sú najdôležitejšie faktory ich návratu domov? Na čo sa zamerať?

Na škále od 1 (najmenej dôležitý) do 5 (najviac dôležitý) hodnotilo 90 respondentov vo veku od 18 do 25 rokov dôležitosť vybraných kľúčových faktorov ich návratu späť domov. Výsledky sú premietnuté v grafe na ďalšej strane. Prvým prekvapivým výsledkom je poradie faktorov týkajúcich sa pracovnej pozície. *Obsah práce* (4,5) totiž prekvapivo prevyšuje jej *finančné ohodnotenie* (4,3). Zároveň ide o faktory, v ktorých horná Nitra výrazne zaostáva. Hoci *rodinu a rodinné zázemie* (4,2) ovplyvniť nedokážeme, *kvalitu a úroveň prostredia* (4,1) áno, rovnako ako *sociálne a kultúrne vyžitie* (3,8). Do týchto kategórií patria napríklad kvalitná architektúra a infraštruktúra v podobe cyklotrás, parkov a verejnej zelene. Práve samosprávy dokážu v tomto ohľade spraviť veľa. Na posledných, no stále dôležitých priečkach, sú *nižšie celkové životné náklady* (3,3) a *atraktívna ponuka bývania* (3,2), ktoré s víziou transformácie úzko súvisia.

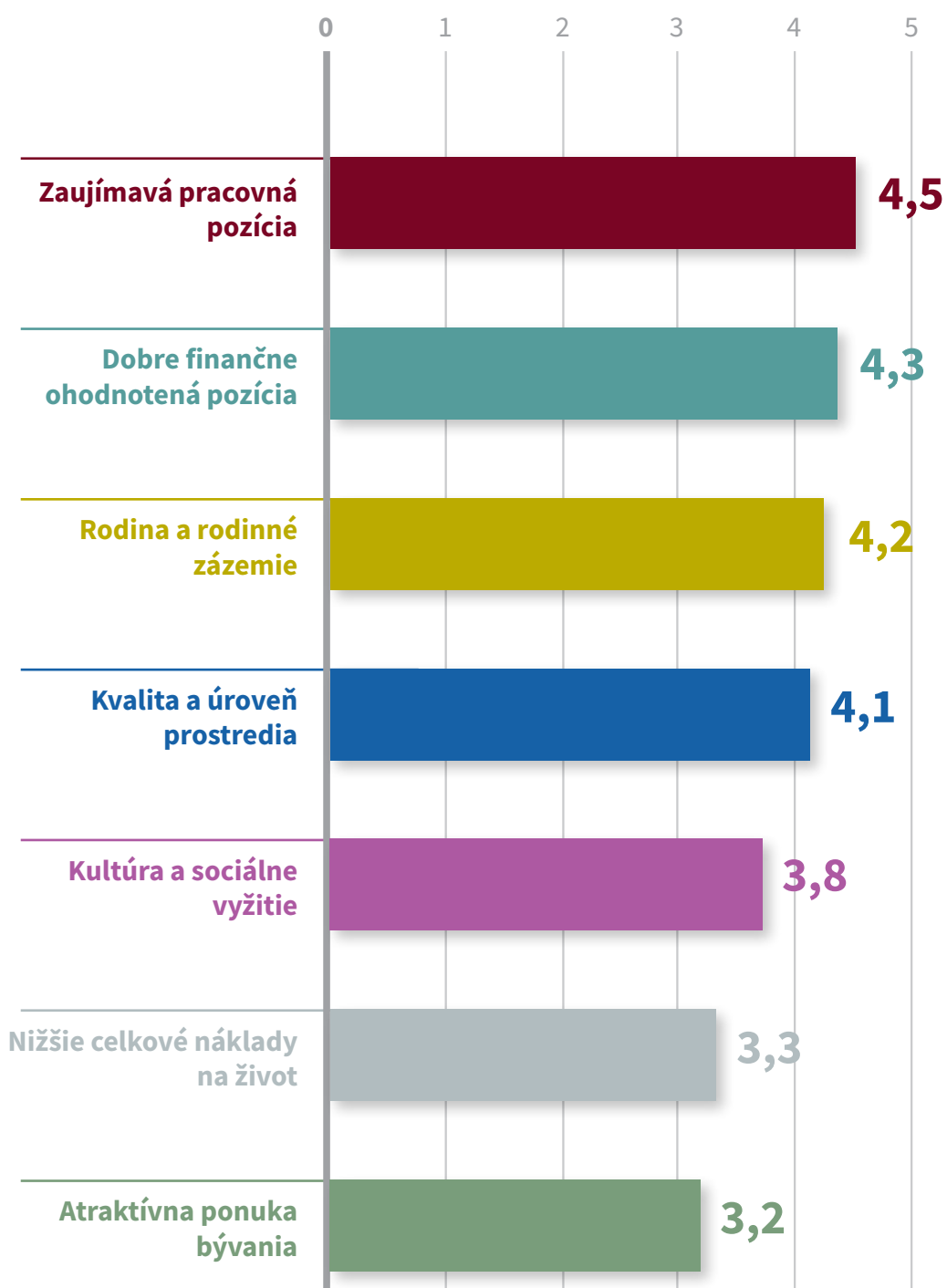
Z prieskumu vyplýva, že mladí sa chcú vrátiť ku svojim rodinám, na miesta, kde vyrastali, bráni im v tom však najmä slabý a málo zaujímavý pracovný trh, a teda ekonomický a hospodársky stav regiónu. Ak si budú mať vybrať, zavážia aj faktory okolia a prostredia spolu s možnosťami aktívneho trávenia voľného času a bývania.

Na záver už len zamyslenie. „Zelená“ budúcnosť. Zo začiatku za ňou stála šlachetná myšlienka, v súčasnosti sa však, bohužiaľ, stala tak omieľanou frázoou zneužívanou na marketingové účely, že už viac nie je prínosné ju používať. Už ju ale ani nepotrebujeme. Poznáme totiž konkrétne kroky a riešenia, ktoré je nutné pomenovať pravým menom. Je to postupná dekarbonizácia regiónu s ambíciou stať sa uhlíkovo neutrálnym. Nezabúdajme, že práve toto je jedným zo základných prvkov transformácie, a že toto je téma najviac alarmujúca a aktuálna.

[1] Aktualizácia akčného plánu spravodlivej transformácie; November 2020; dostupný online na <https://zivotpouhli.sk/images/2022/01/18/5.-vlastny-material.pdf>

Graf: Klúčové faktory pre návrat do rodného mesta

Mária Balková a Jana Magdolenová, máj 2021

**Bankwatch
Network**

Projekt RegENERate je financovaný z Programu Life Európskej únie

